

Barn- och
utbildningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2022-01-24
BFN/2020:1

Årsredovisning 2021

Förslag till beslut

Barn- och förskolenämnden tar del av årsredovisning per 2021.

Sammanfattning

Den pågående pandemin (covid-19) präglade arbetet under året. Förskolorna arbetade fortlöpande med riskbedömningar och handlingsplaner för att minska trängsel och smittspridning. Verksamheten har rutiner för smittspårning och kartläggning vid konstaterad smitta. Under året hade vissa förskolor begränsade öppettider till följd av sjukfrånvaro hos personal. I stort har dock närvaron av både personal och barn varit hög.

Under våren och sommaren färdigställdes Ringens nya lokaler och arbetet med den tillhörande förskolegården är i slutfasen. I samband med att Pumpan flyttade till nya lokaler intill Paprikan i början av året påbörjades ett arbete med att göra i ordning båda förskolornas gårdar. Även det arbetet är i slutfasen. Förskolan Solskenet flyttade till tillfälliga lokaler på Stråkvägen i juni för att friställa lokaler för skolverksamhet. I början av 2022 flyttar förskolan till nyproducerade lokaler på Vasavägen. Under sommaren rustades förskolan Gasellen upp och fick ny planlösning för att bereda plats för fler barn. På förskolan Thor renoverades tre avdelningar under sommaren och under vintern kompletteras det med renovering av avdelningskök och toaletter.

Under perioden har det kommit en ny befolkningsprognos för Solna stad. Prognosen visar på en tydlig dämpning av befolkningsökningen jämfört med prognosen daterad september 2020 som låg till grund för nämndens budget 2021. Förändringen härrör sig dels till att utfallet av antal folkbokförda i staden för år 2020 blev lägre än prognostiserat, dels till sänkt fertilitetsantagande och senarelagda byggnationer av bostäder.

Stadens senaste prognos från september 2021 visar att det år 2029 beräknas finnas 5 913 barn i förskoleålder (1-5 år), vilket är en minskning med 245 barn jämfört med prognosen i september 2020. Den förändrade prognosen behöver beaktas vid planering av förskoleplatser under åren framöver.

Barn- och förskolenämnden har två nämndmål, "Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög" och "Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen", varav båda uppfylls till stor del. Uppdraget att tillvarata erfarenheter från hanteringen av pandemin i verksamheterna är slutfört och har avrapporterats till kommunstyrelsen i december och till barn- och förskolenämnden i samband med årsredovisningen.

Nämndens nettokostnad för 2021 är 509,8 mkr, vilket är 10,7 mkr lägre än budgeterad nettokostnad för året. Avvikelsen beror främst på att det har varit färre barn i verksamheten än budgeterat, vilket stämmer väl överens med faktiskt antal folkbokförda barn i Solna i åldern 1 till 5 år. Det har varit högre intäkter för statsbidrag från Skolverket samt bidrag från Försäkringskassan för sjuklönekostnader. Jämfört med föregående år har kostnaderna minskat med 2,9 procent, vilket främst beror på att det är högre intäkter år 2021 jämfört med 2020.

Helårsprognosen för nämnden visade på en positiv avvikelse mot budget på 5 mkr, då det beräknades vara färre barn i verksamheten under året än budgeterat. Utfallet visar på en positiv avvikelse på 10,7 mkr, vilket är 5,8 mkr högre än prognostiserat. Anledningen till avvikelsen är att det varit färre barn än beräknat i verksamheten främst under hösten.

Alessandra Wallman
Förvaltningschef

Maria Gyllenberg
Chefscontroller

SOLNA STAD

Årsredovisning 2021

BARN- OCH FÖRSKOLENÄMNDEN

BFN/2020:1 Behandlas på barn- och förskolenämnden den 8 februari 2022

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse.....	3
Sammanfattning.....	3
Händelser av väsentlig betydelse.....	3
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	4
Mål och uppdrag.....	5
Ekonomisk analys.....	8
Väsentliga personalförhållanden	11
Tvärsektoriella frågor	12
Förväntad utveckling.....	13
Intern kontroll.....	13

Förvaltningsberättelse

Sammanfattning

Den pågående pandemin (covid-19) präglade arbetet under året. Förskolorna arbetade fortlöpande med riskbedömningar och handlingsplaner för att minska trängsel och smittspridning. Verksamheten har rutiner för smittspårning och kartläggning vid konstaterad smitta. Under året hade vissa förskolor begränsade öppettider till följd av sjukfrånvaro hos personal. I stort har dock närvaron av både personal och barn varit hög.

Under våren och sommaren färdigställdes Ringens nya lokaler och arbetet med den tillhörande förskolegården är i slutfasen. I samband med att Pumpan flyttade till nya lokaler intill Paprikan i början av året påbörjades ett arbete med att göra i ordning båda förskolornas gårdar. Även det arbetet är i slutfasen. Förskolan Solskenet flyttade till tillfälliga lokaler på Stråkvägen i juni för att friställa lokaler för skolverksamhet. I början av 2022 flyttar förskolan till nyproducerade lokaler på Vasavägen. Under sommaren rustades förskolan Gasellen upp och fick ny planlösning för att bereda plats för fler barn. På förskolan Thor renoverades tre avdelningar under sommaren och under vintern kompletteras det med renovering av avdelningskök och toaletter.

Under perioden har det kommit en ny befolkningsprognos för Solna stad. Prognosen visar på en tydlig dämpning av befolkningsökningen jämfört med prognosen daterad september 2020 som låg till grund för nämndens budget 2021. Förändringen härrör sig dels till att utfallet av antal folkbokförda i staden för år 2020 blev lägre än prognostiserat, dels till sänkt fertilitetsantagande och senarelagda byggnationer av bostäder.

Stadens senaste prognos från september 2021 visar att det år 2029 beräknas finnas 5 913 barn i förskoleålder (1-5 år), vilket är en minskning med 245 barn jämfört med prognosen i september 2020. Den förändrade prognosen behöver beaktas vid planering av förskoleplatser under åren framöver.

Barn- och förskolenämnden har två nämndmål, "Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög" och "Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen", varav båda uppfylls till stor del. Uppdraget att tillvarata erfarenheter från hanteringen av pandemin i verksamheterna är slutfört och har avrapporterats till kommunstyrelsen i december och till barn- och förskolenämnden i samband med årsredovisningen.

Nämndens nettokostnad för 2021 är 509,8 mkr, vilket är 10,7 mkr lägre än budgeterad nettokostnad för året. Avvikelsen beror främst på att det har varit färre barn i verksamheten än budgeterat, vilket stämmer väl överens med faktiskt antal folkbokförda barn i Solna i åldern 1 till 5 år. Det har varit högre intäkter för statsbidrag från Skolverket samt bidrag från Försäkringskassan för sjuklönekostnader. Jämfört med föregående år har kostnaderna minskat med 2,9 procent, vilket främst beror på att det är högre intäkter år 2021 jämfört med 2020.

Helårsprognosen för nämnden visade på en positiv avvikelse mot budget på 5 mkr, då det beräknades vara färre barn i verksamheten under året än budgeterat. Utfallet visar på en positiv avvikelse på 10,7 mkr, vilket är 5,8 mkr högre än prognostiserat. Anledningen till avvikelsen är att det varit färre barn än beräknat i verksamheten främst under hösten.

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin

Den pågående pandemin (covid-19) präglade arbetet under året. Förskolorna arbetade fortlöpande med riskbedömningar och handlingsplaner för att minska trängsel och smittspridning. Verksamheten har rutiner för smittspårning och kartläggning vid konstaterad smitta. Under året hade vissa förskolor begränsade öppettider till följd av sjukfrånvaro hos personal. I stort har dock närvaron av både personal och barn varit hög.

Solna stad följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att begränsa spridningen av covid-19 i samhället. Medarbetare inom central förvaltning arbetade fram till oktober i huvudsak hemifrån för att minska belastningen på kollektivtrafiken och för att minska smittspridningen i samhället. Från 1 oktober följer förvaltningen stadens anvisningar om distansarbete. Med hänvisning till Folkhälsomyndighetens rekommendationer från och med den 23 december övergick central förvaltning till att arbeta hemma i den mån som arbetet tillät, vilket innebar att tillfälligt frågå Solna stads anvisning för distansarbete.

Lokaler och gårdar

Under våren och sommaren färdigställdes Ringens nya lokaler och arbetet med den tillhörande förskolegården är i slutfasen. I samband med att Pumpan flyttade till nya lokaler intill Paprikan i början av året påbörjades ett arbete med att göra i ordning båda förskolornas gårdar. Arbetet med gårdarna är i slutfasen. Solskenet flyttade till tillfälliga lokaler på Stråkvägen i juni för att friställa lokaler för skolverksamhet. I början av 2022 flyttar förskolan till nyproducerade lokaler på Vasavägen. Under sommaren rustades förskolan Gasellen upp och fick ny planlösning för att bereda plats för fler barn på förskolan. På förskolan Thor renoverades tre avdelningar under sommaren och under vintern kompletteras det med renovering av avdelningskök och toaletter.

Befolkningsprognos

Under perioden har det kommit en ny befolkningsprognos för Solna stad. Prognosen visar på en tydlig dämpning av befolkningsökningen jämfört med prognosen daterad september 2020 som låg till grund för nämndens budget 2021. Förändringen härrör sig dels till att utfallet av antal folkbokförda i staden för år 2020 blev lägre än prognostiserat, dels till sänkt fertilitetsantagande och senarelagda byggnationer av bostäder.

Stadens senaste prognos (september 2021) visar att det år 2029 beräknas finnas 5 913 barn i förskoleålder (1-5 år), vilket är en minskning med 245 barn jämfört med prognosen i september 2020. Den förändrade prognosen behöver beaktas vid planering av förskoleplatser under åren framöver

Tillsyner

Tillsyner utfördes under första delen av året via Teams, telefonintervjuer med vårdnadshavare och digital visning av lokaler och lärmiljöer. Från den 1 oktober kunde även platsbesök genomföras vid varje tillsyn. Under 2021 gjordes 14 regelbundna tillsyner varav 12 på fristående förskolor och två i pedagogisk omsorg. Av de 14 regelbundna tillsynerna ledde 13 till beslut och togs upp i nämnd. Den sista tillsynen tas upp i nämnd i februari 2022. Av de 14 regelbundna tillsynerna fick en förskola ett föreläggande angående ”personaltäthet/barngruppens storlek”. Övriga tillsyner beslutades utan anmärkning eller föreläggande.

Under perioden har det skett förändringar hos fyra verksamheter ifråga om nyetablering och avslut av verksamhet.

Under året har det inkommit 16 klagomål gällande de fristående förskolorna och ett gällande pedagogisk omsorg. Klagomålen gällde bland annat Corona-restriktioner, barn i behov av särskilt stöd och barnsäkerhet/tillsyn. Tre av klagomålen var till samma fristående förskola, vilket ledde till att förvaltningen beslutade om att starta en riktad tillsyn.

Kvalitetsdeklarationerna går i linje med läroplanernas uppdrag och följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Solnas förskolor arbetar utifrån en aktuell likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Verksamheten inom Solna stad bedrivs inom stadens nämnder samt i form av aktiebolag, kommunalförbund och i stiftelseform. Styrningen i Solna stad utgår från ett system för samlad ekonomi- och verksamhetsstyrning samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. Utgångspunkten är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger inriktning och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Det sker i Solna stads verksamhetsplan och budget, som är stadens främsta styrdokument. Den årliga verksamhetsplanen och budget kompletteras inom vissa områden med andra styrande dokument som policyer, strategier, riktlinjer, planer och program.

Styrelse och nämnder ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktning, precisera och fastställa en verksamhetsplan och budget utifrån föreslagna ekonomiska ramar. Hänsyn ska tas till viktiga förändringar i omvärlden såsom ändringar i lagstiftningen och förändringar i befolkningsstrukturen. Styrelse och nämnder ska till sin verksamhetsplan och budget besluta om internkontrollplan och konkurrensplan för verksamheten.

Utifrån styrelsens och nämndernas mål samt ekonomiska ramar ska förvaltningsledningen utarbeta verksamhetsplan och budget i dialog med sina enheter. Enheterna ska arbeta fram sina mål/aktiviteter, vilka i sin tur ska brytas ned till individuella mål/aktiviteter för varje medarbetare. Målen/aktiviteterna tydliggör medarbetarens ansvar och befogenhet i det gemensamma arbetet med att uppnå enhetens, nämndens och stadens

mål.

I Solna stads styr- och uppföljningssystem ingår uppföljning och utvärdering. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten följs upp och utvärderas i den omfattning som krävs för att ha en god kontroll. Befarade avvikelser, som inte är ringa, ska omgående informeras om till kommunstyrelsen som har uppsikt över nämndernas verksamhet, uppföljning och utvärdering. Uppföljning och utvärdering för Solna stad behandlas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige per 30 april, 31 augusti (delårsrapport) och 31 december (årsredovisning). De övergripande målen, nämndmålen och uppdragen samt stadens finansiella mål följs främst upp i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Solna stads verksamhet bedrivs i vissa delar i aktieföretag, kommunalförbund eller stiftelseform. Kommunfullmäktige utser ledamöter till bolagsstyrelser och stiftelser samt utser ledamöter till förbundsfullmäktige för kommunalförbunden. Kommunfullmäktige väljer också ägarombud till bolagsstämmor. Kommunstyrelsen ansvarar för att företagen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att tillräcklig samordning sker med övrig kommunal verksamhet. Stadens styrning utgår ifrån lagstiftning inom området och de styrdokument som särskilt utfärdats av kommunfullmäktige i form av företagspolicy, bolagsordningar, ägardirektiv, särskilda direktiv, avtal eller förbundsordningar och medlemsdirektiv.

Uppsiktsplikten fullgör kommunstyrelsen genom att krav ställs på företagen om att lämna löpande information från sin verksamhet enligt ett fastställt rapporteringssystem. Koncernredovisning upprättas per sista augusti och sista december. För stiftelser gäller särskilda stadgar. Ägarförhållandena varierar i de olika bolag/förbund som ingår i Solna stads koncern och därmed formerna för uppsikt.

Barn- och förskolenämndens ansvarsområden

Barn- och förskolenämnden ansvarar för att barn mellan 1-5 år erbjuds en god pedagogisk verksamhet där omsorg, lek och lärande är centralt för verksamheten. Detta kan ske antingen inom ramen för Solna stads egna förskoleenheter eller genom att vårdnadshavare väljer förskola eller annan pedagogisk omsorg i annan regi.

Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige har i Solna stads verksamhetsplan och budget 2021 med inriktning för 2022-2023 beslutat om nämndmål och uppdrag för nämnderna.

Nämndmål

Kommunfullmäktiges beslutade mål för nämnden följs främst upp i delårsrapport per augusti och i årsredovisningen. Måluppfyllelsen för nämndmålen bedöms genom en sammanvägning av genomförda aktiviteter och relevanta mått. Målen bedöms enligt:

En sammanfattning av bedömningarna för nämndmålen ser ut så här:

Nämndmål	
	Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög.
	Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen.

Kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög.

Uppföljning av nämndmålen sker dels genom nyckeltal/mått, dels skriftliga beskrivningar av genomförda aktiviteter. Statistik gällande barngrupper och personalens kompetens för år 2021 publiceras i slutet av april 2022 och redovisas därför inte i tabell nedan.

Nyckeltalsbeskrivning	2021	2020	2019	2018
Barn per barngrupp i förskola, kommunal regi, antal	-	16,4	16,3	16,4
Barn per barngrupp i förskola, enskild regi, antal	-	16,1	17,1	16,6
Personaltäthet, barn per heltidstjänst, kommunal regi, antal	-	5,3	5,5	5,2
Personaltäthet, barn per heltidstjänst, enskild regi, antal	-	5,5	5,5	5,3
Barn per heltidsanställd förskollärare, kommunal regi, antal	-	20,4	23,4	24,4
Barn per heltidsanställd förskollärare, enskild regi, antal	-	24,4	26,6	30,7
Språkscreening i förskoleklass, kommunal regi, andel (%)	98 %	97 %	99 %	99 %
Heltidstjänster i förskolan med förskollärligitation, kommunal regi, andel (%)	-	26	23	21
Heltidstjänster i förskolan med förskollärligitation, enskild regi, andel (%)	-	22	21	17
Mitt barn känner sig tryggt i förskolan (resultat från brukarundersökning) kommunal regi, andel (%)	95 %	94 %	90 %	89 %
Mitt barn känner sig tryggt i förskolan (resultat från brukarundersökning) enskild regi, andel (%)	96 %	95 %	94 %	92 %

Den strukturella kvaliteten i förskolan har förbättrats på flera områden. Statistiken visar att antalet legitimerade heltidsanställda förskollärare har ökat men Solnas kommunala förskolor ligger fortfarande lägre än andra kommuner i länet samt lägre än riket. Under 2021 har fokus varit att öka andelen förskollärare och barnskötare ytterligare. Effekten av arbetet analyseras efter det att den officiella statistiken är publicerad. De kommunala förskolorna eftersträvar att ha minst en utbildad förskollärare per avdelning. Analysen visar att enskilda enheter behöver arbeta mer aktivt med att höja andelen legitimerade förskollärare. Antal barn per heltidsanställd förskollärare för kommunal regi har minskat från 23 (2019) till 20 (2020) vilket stämmer överens med att antalet legitimerade förskollärare har ökat från 23 till 26 procent från 2019 till 2020.

Antal barn per heltidsanställd i de kommunala förskolorna har sjunkit från 5,5 barn per heltidsanställd till 5,3 barn, vilket ligger i nivå med övriga kommuner i Stockholms län samt med riket i övrigt. Detta är en effekt av arbetet med att minska barngruppernas storlek och ombyggnationerna på två av stadens förskolor som har möjliggjort att dela in barnen i mindre grupper under dagen. Det genomsnittliga antalet barn per barngrupp ligger kvar på samma nivå som föregående år. Värdet är likvärdigt med resterande kommuner i länet och något högre än riket.

På frågan "Mitt barn känner sig tryggt i förskolan" svarar 95 procent av de svarande att de instämmer, vilket är en förbättring från föregående år.

Arbetet med att förbättra kvaliteten i förskolan behöver fortsätta. För att förbättra den strukturella kvaliteten är det prioriterat att arbeta riktat med vissa förskolor och avdelningar där behov av förstärkning finns. Målsättningen är att ha en förskollärare per avdelning. För att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet föreslås att ett stödjande verktyg utvecklas, kvalitetskompassen, där förskolorna kan skatta kvaliteten utifrån de nationella läroplansmålen och identifiera utvecklingsområden.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- **Kvalitet i förskolan**

Den strukturella kvaliteten i förskolan har förbättrats på flera områden. Under 2021 har fokus varit att öka andelen förskollärare och barnskötare ytterligare. Statistiken visar att antalet legitimerade heltidsanställda förskollärare har ökat.

- **Organisation i förskolan**

Vid läsårsstarten 20/21 inleddes den nya organisationen för de kommunala förskolorna med fyra områden och en rektor per område. Organisationsförändringen har gjort styrkedjan tydligare och skapat ökad likvärdighet mellan de kommunala förskolorna.

Vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen.

Nyckeltal	2021	2020	2019	2018
Svarsfrekvens brukarundersökning, kommunal regi	45 %	55 %	63 %	58 %*
Svarsfrekvens brukarundersökning, enskild regi	54 %	55 %	52 %	58 %*
Sammanfattande omdöme andel positiva svar, kommunal regi	86 %	88 %	82 %	78 %
Sammanfattande omdöme andel positiva svar, enskild regi	93 %	90 %	87 %	89 %
Total Nöjd kund index (NKI), kommunal regi	69	71	68	66
Total Nöjd kund index (NKI), enskild regi	78	76	75	76

*Svarsfrekvensen för år 2018 avser totalt för både kommunal och enskild regi då uppgifter uppdelat per regi saknas.

Svarsfrekvensen på brukarundersökningen i förskola sjönk för andra året i rad och i de kommunala förskolorna var det endast 45 procent av vårdnadshavarna som svarade. Nöjd kund Index (NKI) visar på en diskrepans jämfört med det sammanfattande omdömet i brukarundersökningen och sjönk från 71 till 69 i de kommunala verksamheterna. Resultatet har dock förbättrats med 3 procentenheter sedan 2017, då strategin för att förbättra kvaliteten i förskolor infördes. Brukarundersökningen visar på generellt goda resultat för både fristående och kommunala enheter och det sammanfattande omdömet visar att 89 procent (kommunala 86 procent och fristående 93 procent) är nöjda med verksamheten och kan rekommendera sitt barns förskola.

I brukarundersökningen framgår att de kommunala förskolorna behöver fortsätta sitt arbete med att dokumentera barnens lärande och utveckling samt kommunicera kring den till varje vårdnadshavare. Även information generellt från förskolan till vårdnadshavare behöver förbättras. När det gäller information och kommunikation med vårdnadshavare ser verksamheten att de åtgärder som vidtagits under den pågående pandemin kan ha påverkat den dagliga kommunikationen mellan personal och vårdnadshavare negativt.

Brukarundersökningen är ett viktigt verktyg för att mäta vårdnadshavarnas nöjdhet och servicekvaliteten i verksamheterna. Svarsfrekvensen i brukarundersökningen är låg och därför behövs insatser för att få fler att svara.

Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- **Förbättrad information till vårdnadshavare**

Vid läsårsstart 20/21 infördes lärportalen Infomentor i förskolan. Lärportalen infördes bland annat i syfte att skapa en bättre kommunikation- och informationskanal till vårdnadshavare samt att förbättra dokumentationen av barnens lärande. Under läsåret har utvecklingsledarna tillsammans med rektorer, förste förskollärare och pedagoger i förskolan arbetat fram gemensamma mallar för kommunikation till vårdnadshavare samt förutsättningar för dokumentation av barnens lärande. Under hösten har arbetsgrupper arbetat fram nya mallar för hur barnens lärande ska dokumenteras och presenteras på utvecklingssamtalen i syfte att ge vårdnadshavare kvalitativ information om sitt barns lärande.

- **Ökad nöjdhet hos vårdnadshavare**

Brukarundersökningen visar på generellt goda resultat för både fristående och kommunala förskolor och det sammanfattande omdömet visar att 86 procent av de svarande i kommunala förskolor är nöjda med verksamheten och kan rekommendera sitt barns förskola. Nöjd kund Index (NKI) sjönk från 71 till 69 i de kommunala verksamheterna även om resultatet förbättrats med 3 procentenheter sedan 2017 då strategin för att förbättra kvaliteten i förskolor infördes.

Uppdrag

Kommunfullmäktiges beslutade uppdrag för nämnden följs främst upp i delårsrapport per augusti och i årsredovisningen. Status för uppdragen bedöms enligt:

Uppdrag

✓ Barn- och förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att erfarenheterna och lärdomarna från hanteringen av Coronapandemin tillvaratas i utvecklingen av verksamheterna.

Barn- och förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att erfarenheterna och lärdomarna från hanteringen av Coronapandemin tillvaratas i utvecklingen av verksamheterna.

Uppdraget att tillvarata erfarenheter från hanteringen av pandemin i verksamheterna avrapporterades till kommunstyrelsen i december och avrapporteras till barn- och förskolenämnden i samband med årsredovisningen.

Med utgångspunkt i de erfarenheter och lärdomar som stadens hantering av Coronapandemin har gett har fem fokusområden identifierats som arbetet med att genomföra utvecklingsuppdraget har utgått ifrån. De handlar om: prioritering, samverkan med näringslivet och civilsamhället, samverkan och ledarskap inom staden, säkerställa att personalen används på rätt sätt och att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Ett särskilt fokus har legat på att tillvarata digitaliseringens möjligheter.

Under 2021 har en uppföljning av ledarskapsatsningen med alla stadens chefer inom ramen för stadens ledarforum gjorts och ett nytt projekt om hållbar arbetshälsa startats upp. Utifrån denna grund görs löpande kompetensutvecklingsinsatser. Satsningar har gjorts på att öka andelen medarbetare med pedagogisk kompetens inom förskolan och på professionsutveckling inom olika områden för lärare och rektorer i skolan. Vidare har både barn- och utbildningsförvaltningen och omvårdnadsförvaltningen arbetat med att förbättra och öka användningen av de IT-system som redan används i verksamheten. Lärplattformen Infomentor, som sedan fler år tillbaka använts inom grundskolan för formativ bedömning och kommunikation med vårdnadshavare, har även införts i förskolan.

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Nämndens nettokostnad för 2021 är 509,8 mkr, vilket är 10,7 mkr lägre än budgeterad nettokostnad för året. Avvikelsen beror främst på att det har varit färre barn i verksamheten än budgeterat. Det har varit högre intäkter för statsbidrag från Skolverket samt bidrag från Försäkringskassan för sjuklönekostnader. Jämfört med föregående år har kostnaderna minskat med 2,9 procent, vilket främst beror på att det är högre intäkter år 2021 jämfört med 2020.

På intäktssidan är det statsbidrag från Skolverket för bättre språkutveckling i förskolan som inte var budgeterad. Bidraget har bland annat använts till kompetensutveckling i utomhuspedagogik och läromedel som främjar språkutvecklingen.

På kostnadssidan är det främst personalkostnaderna som är högre än budgeterat, vilket delvis är kopplat till de högre statsbidragen. Kostnader för sjukfrånvaro i form av sjuklöner och vikariekostnader har varit högre än budgeterat till följd av den pågående pandemin. Kostnader för köp av verksamhet, bidrag till fristående förskolor och andra kommuner, är lägre än beräknat, vilket beror på att det varit färre barn i verksamheten under året än budgeterat.

Jämfört med föregående år är det främst intäktssidan som avviker positivt. Avvikelsen är kopplad till statsbidrag från Skolverket. På kostnadssidan är det kostnader för köp av verksamhet, bidrag fristående förskolor och andra kommuner, som är betydligt högre år 2021 jämfört med år 2020.

Resultaträkning (mkr)	2021	2020	% 21/20	Budget- avvikelse	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse
Taxor och avgifter	57,3	52,8		0,8	56,5	56,5	-0,8
Hyror och arrenden	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag	43,3	24,9		15,9	27,4	32,0	-11,3
Försäljning av verksamhet	2,4	2,6		1,7	0,7	2,0	-0,4
Övriga intäkter	0,0	0,1		0,0	0,0	0,0	0,0
Intern intäkt peng (kto 39)	239,4	237,3		6,3	233,1	230,1	-9,3
Summa intäkter	342,5	317,8	7,8 %	24,7	317,8	320,6	-21,9
Personalkostnader	-231,3	-228,3		-10,3	-221,1	-225,0	6,3
Köp av verksamhet/tjänster	-308,1	-279,6		3,5	-311,6	-308,5	-0,4
Lokalkostnader	-60,0	-60,8		-1,1	-58,9	-58,9	1,1
Kapitalkostnader	-0,8	-1,6		0,4	-1,3	-1,3	-0,5
Övriga kostnader	-12,6	-13,4		-0,2	-12,4	-12,4	0,2
Intern kostnad peng (kto 77)	-239,4	-259,0		-6,3	-233,1	-230,1	9,3
Summa kostnader	-852,3	-842,6	1,2 %	-14,0	-838,3	-836,2	16,1
Verksamhetens nettokostnader	-509,8	-524,9	-2,9 %	10,7	-520,6	-515,6	-5,8

Helårsprognosen för nämnden visade på en positiv avvikelse mot budget på 5 mkr då det beräknades vara färre barn i verksamheten under året än budgeterat. Utfallet visar på en positiv avvikelse på 10,7 mkr, vilket är 5,8 mkr högre än prognostiserat. Anledningen till avvikelserna är att det varit färre barn än beräknat i verksamheten främst under hösten.

På intäktssidan är det i huvudsak statliga bidrag som avviker från prognosen. Det är bidrag från Skolverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen som blivit högre än prognostiserat. Delvis är bidragen kopplade till den pågående pandemin.

Prognosen för köp av verksamhet, bidrag till fristående förskolor och andra kommuner, är lägre än prognostiserat medan köp av vikarietjänster varit högre till följd av den pågående pandemin.

Verksamheter

Verksamheter (mkr)	2021	2020	% 21/20	Budget- avvikelse	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse
Nämnd	-0,5	-0,4	23,4 %	0,0	-0,5	-0,5	0,0
Öppen förskola	-1,9	-0,7	168,1 %	0,0	-1,9	-1,9	0,0
Förskola	-494,2	-517,4	-4,5 %	8,2	-502,4	-498,4	-4,2
Pedagogisk omsorg	-6,0	-6,4	-5,9 %	3,0	-9,0	-8,0	-2,0
Förvaltningsgemensam verksamhet	-7,2	0,0		-0,5	-6,8	-6,8	0,4
Verksamhetens nettokostnader	-509,8	-524,9	-2,9	10,7	-520,6	-515,6	-5,8

Öppen förskola

Utfallet visar på en budget i balans och verksamheten har till stor del kunnat bedrivas enligt plan. Under år 2020 var verksamheten stängd under flera perioder på grund av den pågående pandemin vilket förklarar kostnadsavvikelsen mellan åren.

Förskola och pedagogisk omsorg

Utfallet visar på en nettokostnad som är 11,2 mkr lägre än budgeterat för året. Avvikelsen beror på att det varit färre barn i verksamheten än beräknat, vilket stämmer väl överens med faktiskt antal folkbokförda barn i Solna i åldern 1 till 5 år. Antalet barn har främst varit färre än planerat på fristående enheter. Avvikelsen mot föregående år beror på att det 2021 är högre intäkter av bidrag jämfört med 2020.

Utfallet för nämnden och förvaltningsgemensam verksamhet visar bara på mindre avvikelser och verksamheten har genomförts enligt plan.

Verksamhet i egen regi

Utfallet för verksamhet i egen regi visar på en nettokostnad på 74,0 mkr, vilket är 1,5 mkr högre än budgeterad nettokostnad för året. Avvikelsen beror främst på att det varit högre personalkostnader än budgeterat för året då kostnader för sjuklöner och vikarier även i år varit högre än normalt på grund av den pågående pandemin.

När det gäller intäktssidan visar utfallet främst på högre bidrag än budgeterat för perioden. Bidraget avser statsbidrag från Skolverket för mindre barngrupper och bättre språkutveckling i förskolan samt bidrag för sjuklönekostnader från Försäkringskassan. När det gäller statsbidraget för mindre barngrupper fick förskolorna Lottagatan, Fröet, Tellus och Thor bidrag under våren och Tellus under hösten.

På kostnadssidan är det personalkostnaderna som visar på en avvikelse jämfört med budget för året. De högre personalkostnaderna är till stor del kopplade till bidragen från Skolverket och Försäkringskassan som avser kompensation för ökade personalresurser. Den pågående pandemin har resulterat i en högre sjukfrånvaro och därmed en högre kostnad för vikarier. Årets lönerevision gav ett högre utfall än beräknat (0,5 mkr), då förskollärare i verksamheten enligt avtalet fick ett engångsbelopp utöver den vanliga löneökningen.

Antalet barn har under hösten totalt sett följt planen, men det har varit ganska stora variationer mellan förskolor, där vissa förskolor har haft färre barn än planerat och andra fler.

Resultaträkning (mkr)	2021	2020	% 21/20	Budget- avvikelse	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse
Taxor och avgifter	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Hyror och arrenden	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag	10,8	8,8		9,9	0,9	7,9	-2,9
Försäljning av verksamhet	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	0,0	0,1		0,0	0,0	0,0	0,0
Intern intäkt peng (kto 39)	234,8	237,3		1,7	233,1	230,1	-4,7
Summa intäkter	245,6	246,3	0,3 %	11,6	234,0	238,0	-7,6
Personalkostnader	-230,1	-227,4		-13,8	-216,3	-220,3	9,8
Köp av verksamhet/tjänster	-17,5	-7,6		1,1	-18,6	-18,6	-1,1
Lokalkostnader	-59,3	-59,5		-0,4	-58,9	-58,9	0,4
Kapitalkostnader	-0,8	-1,6		0,4	-1,3	-1,3	-0,5
Övriga kostnader	-11,8	-11,8		-0,4	-11,4	-11,4	0,4
Intern kostnad peng (kto 77)	0,0	-19,4		0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-319,6	-323,3	1,1 %	-13,1	-306,5	-310,5	9,1
Verksamhetens nettokostnader	-74,0	-81,0	-8,7 %	-1,5	-72,5	-72,5	1,5

Helårsprognosen i delårsrapporten visade på en budget i balans men utfallet visar på en nettokostnad som är 1,5 mkr högre än budgeterat.

Avvikelserna jämfört med prognosen är på intäktssidan statsbidrag som blivit högre än förväntat. Det var i augusti oklart om staten skulle fortsätta med att kompensera för sjuklönekostnader även under hösten.

På kostnadssidan är det personalkostnaderna som blivit högre än beräknat. Avvikelsen är dels kopplad till statsbidragen, dels till den pågående pandemin och ökade sjuklönekostnader.

Investeringsredovisning

Avvikelsen mellan årets investeringsbudget och investeringsutfall kan till viss del förklaras av den genomlysning av investeringsprocessen samt anläggningsregistret som genomförts i staden under 2021. Genomlysningen har bland annat resulterat i ett förtydliggörande av stadens anvisning för gränsdragning mellan investeringsutgifter och driftkostnader samt en förändring av beloppsgränsen för en investeringsutgift vilket beskrivs närmare i Solna stads årsredovisning. De poster som inte uppfyller stadens krav för att definieras som investeringsutgifter har korrigerats på central nivå i staden via eget kapital respektive årets resultat och påverkar inte nämndernas resultat 2021.

Förändringarna enligt ovan har resulterat i att utfallet för investeringar har reducerats och utfallet för året är 1,6 mkr, vilket är 0,6 mkr högre än budget. Det prognostiserade utfallet på 2,2 mkr beräknades innan förtydligandet gällande gränsdragning och förändring av beloppsgränser vilket förklarar avvikelsen mot prognosen per augusti.

Utfallet avser möbler och andra inventarier till förskolan Pumpan som i början på året flyttade till nya lokaler och för förskolan Solskenet som flyttade till nya lokaler vid årsskiftet.

Investeringsredovisning (mkr)	2021	2020	Differens 21/20	Återstår av årsbudget	Budget	Prognos	Prognos- avvikelse

Investeringsredovisning (mkr)	2021	2020	Differens 21/20	Återstår av årsbudget	Budget	Prognos	Prognosavvikelse
Verksamhetens investeringar	1,6	0,5	1,1	-0,6	1,0	2,2	-0,6

Väsentliga personalförhållanden

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Genom att bedriva en verksamhet med hög kvalitet och en stabil organisation blir staden en attraktiv arbetsgivare. För att säkra kompetensförsörjningen pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete utifrån antagna "Strategi för kompetensutveckling och karriärvägar inom förskola och skola".

Den påbörjade barnskötar- och elevassistentutbildningen inom förskola och skola avslutades under hösten. Totalt genomförde 13 medarbetare utbildningen.

Tio medarbetare har gått rektorsutbildning under 2021. Tre rektorer och biträdande rektorer i förskolan, sex rektorer och biträdande rektorer i skola och grundskola samt en medarbetare på central förvaltning.

Den digitala kompetensutvecklingen har fortsatt under året. Förvaltningen driver tillsammans med stadsledningsförvaltningen och omvårdnadsförvaltningen ett treårigt projekt finansierat av Europeiska socialfonden (ESF). Projektet vänder sig till medarbetare i förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola och gymnasium. Det övergripande målet med projektet för dessa medarbetare har varit att alla deltagare skall kunna använda digitala verktyg på ett ändamålsenligt sätt i undervisningen. Alla utbildningar i projektet finns från hösten 2021 digitalt i den nya kompetensportalen. Barn- och utbildningsförvaltningens digitala kompetensledare kommer att fortsätta stödja verksamheterna utifrån behov, individuellt eller i grupp.

Medarbetarengagemang

Medarbetarundersökningen HME genomfördes under november månad med ett resultatvärde på 79,1 för år 2021 mot 76,9 år 2020 och 78,3 år 2019. Svarefrekvensen var 90 procent, vilket är ett bra resultat.

Resultaten som redovisats för medarbetare i december och januari kommer att analyseras och bearbetas under 2022.

Lika rättigheter och möjligheter

Medarbetarsamtal genomförs kontinuerligt med samtliga medarbetare. Alla vakanta tjänster har utlysts och kompetensbaserad rekrytering är ett hjälpmedel som används för att hitta rätt personal till nämndens verksamhet.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i samtliga verksamheter påverkas fortfarande av den pågående pandemin och det finns fortsatt behov av stöd till chefer och medarbetare när det gäller frågor kopplade till pandemin.

Sjukfrånvaro har minskat från 9,7 procent år 2020 till 8,4 procent år 2021. Minskningen innebär att sjukfrånvaron börjar närmar sig de nivåerna som var år 2019 (7,3 procent).

För att minska sjukfrånvaron inom förvaltningen arbetar staden med projektet "Hållbar arbetshälsa" där man tillsammans med ansvarig chef kartlägger och går igenom sjukfrånvaro och rehabiliteringsärenden.

Antal anställda har minskat inom förvaltningen, det vill säga inom både förskola och skola, vilket motsvarar det minskade barn- och elevunderlaget i egen regi.

Periodutfall	2021	2020	Förändring
Antal anställda	1 218	1 308	-90
- varav kvinnor	954	1 030	-76
- varav män	264	278	-14
Antal årsarbetare i snitt	1 121,7	1 209,8	-88,1
Sjukfrånvaro, %	8,4	9,7	-1,3
Hållbart medarbetarengagemang-index (HME)	79,1	76,9	2,2
Fotnoter:			
Antal årsarbetare i snitt avser överenskommen sysselsättningsgrad.			

Antal anställda avser tillsvidareanställd personal. I statistiken för sjukefrånvaron ingår även visstidsanställda.

Tväarsektoriella frågor

Solna stad har väl utvecklade metoder för att arbeta med de tväarsektoriella frågorna; internationellt arbete, likabehandlingsarbete och strategiskt miljö- och klimatarbete. Kommunstyrelsen, kommittéer och råd skapar tillsammans med stadsledningsförvaltningen förutsättningar för arbetet bland annat genom styrdokument, kunskapsuppbyggnad, erfarenhetsutbyte och samarbete. Nämnderna har uppdraget att använda de tväarsektoriella perspektiven för att utveckla den egna verksamheten och stödja nämndens måluppfyllelse. Det tväarsektoriella arbetet följs upp i delårsrapport och årsredovisning.

Internationellt

Nämndens internationella arbete är huvudsakligen en metod för verksamhets- och kvalitetsutveckling samt för att rusta barn för en framtid i en värld med täta kontakter över nations- och kulturgränser. Nedan beskrivs det huvudsakliga internationella arbetet under året.

Staden deltar i det europeiska nätverket Eurocities Social Affairs Forum och förvaltningen deltar i arbetsgruppen ”Utbildning”. På grund av den pågående pandemin (covid-19) har planerade fysiska möten ställts om och istället arrangerats digitalt.

Ackreditering inom EU-programmet Erasmus+ för förskola, grundskola, modersmål och särskola är sökt. Ackrediteringen omfattar programperioden 2022-2027. Syftet är att få en sammanhållen internationell fortbildningsinsats för samtliga verksamheter.

Sedan 2018 pågår projektet "Digitalt medarbetarskap" som finansieras av Europeiska Socialfonden. Projektets syfte är att bygga en organisation för hållbar digital utveckling och stärka den digitala kompetensen bland annat hos anställda i förskola, fritidsverksamhet och förskoleklass. De planerade studiebesök som skulle ha skett inom ramen för projektet har inte kunnat genomföras på grund av den pågående pandemin. Däremot har ett kunskapsutbyte med stadens danska vänort Gladsaxe genomförts digitalt.

Verksamheten vid den finska förskoleavdelningen Haren har etablerat kontakt med en förskola i vänorten Pirkkala i Finland för ett samarbete i syfte att utbyta erfarenheter. Projektet startades upp under hösten med planering för kommande aktiviteter.

Arbetet bidrar till nämndmålet att kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög.

Likabehandling

Nämndens likabehandlingsarbete syftar till att säkra att alla medborgare får likvärdigt bemötande och service. Det arbetet bidrar till att utveckla nämndens verksamhet och dess kvalitet. Nedan beskrivs likabehandlingsarbetet under året.

Likabehandlingsarbetet bedrivs framförallt inom ramen för förskolornas systematiska kvalitetsarbete. Verksamheterna ansvarar för att varje läsår planera och följa upp aktiviteter inom likabehandling. Aktiviteterna skrivs in i varje enhets plan mot kränkande behandling och diskriminering som utvärderas och analyseras vid läsårets slut.

En psykolog har anställts som kommer att arbeta med de kommunala förskolorna för att bidra med ytterligare kompetens till förskolornas barnhälsoteam (BHT). Detta är en utveckling i arbetet med att skapa en trygg förskola för varje barn.

För att förbättra arbetet med uppföljning av kränkningsärenden har ett digitalt system för anmälningar implementerats, Draftit. Plattformen ska förbättra systematiken i kränkingsanmälningar i förskolan så att de utreds skyndsamt. Systemet möjliggör också för verksamheten att följa antalet kränkingsärenden på respektive förskola.

Arbetet bidrar till nämndmålen att kvaliteten och tryggheten i förskolan och i den pedagogiska omsorgen ska vara hög, samt att vårdnadshavarna är nöjda med förskolan och den pedagogiska omsorgen.

Miljö och klimat

Nämndens miljöarbete utgår från den av kommunfullmäktige antagna miljöpolicy med tillhörande miljöstrategi samt nämndens nämndmål. Nedan beskrivs de huvudsakliga aktiviteterna inom miljöområdet under året utifrån miljöpolicyens fokusområden.

Förvaltningen har en tydlig dialog och samverkan med fastighetsägare kring energieffektiviserande åtgärder som utbyte av armaturer och ljuskällor. Under 2021 har upprustningsarbeten på förskolorna Gasellen och Thor genomförts där bland annat ny och energieffektiv belysning installerats. På Borgens förskola har ny ventilation installerats. Aktiviteterna bidrar till uppfyllelse av inriktningen i miljöpolicy, särskilt fokusområdet ett effektivt resursanvändande.

Arbetet med att minska matsvinnet har under året pågått på stadens förskolor. För att säkerställa att mat som tillagas i kök i egen regi följer stadens strategi för hälsosam och hållbar mat ska en uppföljning av strategins olika delar inarbetas i förskolans rapport av det systematiska kvalitetsarbetet under 2022. För att minska matsvinnet finns det goda förutsättningar att avbeställa mat med kort varsel vid exempelvis sjukdom eller vid ledighet. Aktiviteten bidrar till uppfyllelse av inriktningen i miljöpolicy, särskilt fokusområdet ett effektivt resursanvändande.

Under åren 2020 och 2021 har införandet av en digital inköpsportal i staden genomförts och samtliga skolor och förskolor använder nu inköpsportalen. Samtliga enheter har även tagit fram en inköpsorganisation som tydliggör ansvar, befogenheter och roller. Syftet med inköpsportalen och inköpsorganisationen är att säkerställa att inköp genomförs på ett effektivt sätt det vill säga att beställningar genomförs av behörig person, med avtalade leverantörer och om möjligt samordnat för hela enheten. Antalet transporter minskar genom att inköpen samordnas och genom att beställa från avtalade leverantörer säkerställs att varorna som beställs uppfyller de miljökrav som avtalats i upphandlingen.

Förväntad utveckling

Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och ska utgöra grunden för det livslånga lärandet. Det är av stor vikt att gå i förskola då forskning visar att det finns ett positivt samband som främjar barns utveckling, lärande och välbefinnande långt upp i skolåldern. Att klara av skolan är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att lyckas senare i livet vad gäller god hälsa, arbete, inkomster och försörjningsmöjligheter. En genomförd skolgång upp till och med gymnasium är idag oftast en förutsättning för att komma in på arbetsmarknaden. Barn och unga som inte är närvarande i skolan löper stor risk att inte klara skolans kunskapskrav, vilket kan få många negativa konsekvenser till följd både för individen och för samhället. Skolnärvaro och att öka andelen barn som går i förskola är därför viktiga frågor att arbeta med.

Viktiga prioriterade områden för barn- och förskolenämnden de kommande åren är kompetensförsörjning med arbete som till exempel vidareutbildning till barnskötare och förskollärare, tillgänglig och likvärdig utbildning så att alla barn och elever i staden får en god utbildning oavsett vilken förskola eller skola de går i, undervisning av hög kvalitet samt samverkan med andra aktörer. Dessutom träder ny lagstiftning gällande pedagogisk omsorg i kraft den 1 januari 2023. Lagändringarna innebär utökade krav på pedagogisk omsorg, där det bland annat förtydligas att verksamheten ska förbereda barnen för utbildning inom skolväsendet. Utförare av pedagogisk omsorg ska få stöd i att genomföra förändringarna och anpassa sina verksamheter till lagstiftningen.

Den tidigare barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen antog år 2017 en strategi för att öka kvaliteten i förskolan. Strategin ska uppdateras varje mandatperiod och den nuvarande strategi gäller under perioden 2018-2022 och kommer att revideras under år 2022.

Intern kontroll

Arbetet med de beslutade kontrollmomenten enligt nämndens interna kontrollplan 2021 har genomförts enligt plan. Resultatet visar på inga eller försumbara avvikelser.

Uppföljning av internkontrollplan

Kategori, intern kontroll	Process/Rutin	Kontrollmoment	Resultat av kontrollmoment
Ekonomi	Fakturering av barnomsorgsavgift till vårdnadshavare	Kontroll av rutin för registrering av barn på förskola i Procapita	<p>● Ingen eller försumbar avvikelse</p> <p>De förbättrade rutinerna vid registrering och placering har minskat antalet felaktigt debiterade barnomsorgsavgifter. I samband med fakturering kontrolleras manuellt att det inte skickas någon faktura till vårdnadshavare med barn folkbokförda i annan kommun. Åtgärderna har resulterat i betydligt färre felaktigheter och korrigeringar av fakturor. Det förekommer dock fortfarande att ändringar i folkbokföringen sker med en viss fördröjning vilket resulterar i manuella korrigeringar av fakturor. Under 2022 kommer även efterkontroll av hushållets inkomst att genomföras med hjälp av uppgifter från Skatteverket vilket på sikt förväntas minska korrigeringar på grund av att felaktiga uppgifter om hushållets inkomst har registrerats.</p>
Verksamhet sprrocesser	Rutiner för närvaro och uppsikt av barnen i förskolan för att säkerställa säkerheten för alla barn under hela dagen.	Kontrollera att samtliga enheter har aktuell rutin för närvaro och uppsikt av barnen i förskolan under hela dagen och att den är känd av alla medarbetarna på respektive enhet.	<p>● Ingen eller försumbar avvikelse</p> <p>Samtliga förskoleområden har gjort två planer för tillsyn, en om tillsyn ute på förskolans gård samt en tillsyn vid vistelse utanför förskolan. Planerna skrevs gemensamt av rektorsgruppen tillsammans och har sedan implementerats i alla verksamheter. En översyn av samtliga förskolegårdar har genomförts för att förbättra säkerheten och tillsynen vid utevistelse. Med hjälp av lärportalen Infomentor har den dagliga närvarokontrollen förbättrats och kvalitetssäkrats. Samtliga förskolor har tillsammans med medarbetarna arbetat med begreppet tillsyn.</p>
	Uppföljning av användning och effekter av strukturbidraget	Kontrollmoment genomförs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet	<p>● Ingen eller försumbar avvikelse</p> <p>De verksamheter som under året har fått ett strukturbidrag har använt detta till att förstärka verksamheterna med extra pedagoger. En del av bidraget har också använts i arbetet med nyanlända barn i förskolan. Arbetet med att tydligare använda strukturbidraget till riktade insatser på förskolan behöver fortsätta för att nå önskad effekt.</p>

SOLNA STAD

Fördjupad resultatanalys

BARN- OCH FÖRSKOLENÄMNDEN

Innehållsförteckning

Styrande dokument och övriga underlag för resultatanalysen.....	3
Resultat/iakttagelser.....	3
Statistik personal och grupper, jämförelser över tid och med andra kommuner.....	3
Brukarundersökning.....	3
Klagomål och anmälan om kränkande behandling.....	3
Genomförda aktiviteter.....	4
Analys/bedömning.....	5
Slutsats och förslag på åtgärder.....	6

Styrande dokument och övriga underlag för resultatanalysen

Styrande dokument beslutade av barn- och förskolenämnden

Dokumentnamn	Beslutad datum
Verksamhetsplan och budget 2021	2021-12-08
Kvalitetsdeklarationer	2019-10-15
Strategi för att öka kvaliteten i förskolan	2017-12-13
Strategi för kompetensutveckling och karriärvägar inom förskola och skola	2020-06-09
Handlingsplan för att minska barngruppernas storlek i förskolan	2019-10-14

Resultat/iakttagelser

Statistik personal och grupper, jämförelser över tid och med andra kommuner

Statistik gällande barngrupper och personalens kompetens för år 2021 publiceras i slutet av april 2022 och redovisas därför inte i tabellerna nedan.

Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst

	2018	2019	2020
Egen regi i Solna	5,2	5,5	5,3
Fristående enheter i Solna	5,3	5,5	5,5
Stockholms län kommuner, kommunal regi	5,1	5,2	5,1
Samtliga kommuner kommunal regi	5,1	5,2	5,1

Förskollärartäthet, antal barn per heltidstjänst med förskollärarlegitimation

	2018	2019	2020
Egen regi i Solna	24,4	23,4	20,4
Fristående enheter i Solna	30,7	26,6	24,4
Stockholms län kommuner, kommunal regi	17,2	17,3	16,4
Samtliga kommuner kommunal regi	12,0	12,1	11,8

Antal barn per barngrupp

	2018	2019	2020
Egen regi i Solna	16,4	16,3	16,4
Fristående enheter i Solna	16,6	17,1	16,1
Stockholms län kommuner, kommunal regi	16,2	16,6	16,3
Samtliga kommuner kommunal regi	15,6	15,4	15,3

Brukarundersökning

Frågeområde	Kommunala enheter			Fristående enheter		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Utveckling och lärande	82	88	88	88	90	92
Normer och värden	85	91	91	90	92	93
Skola och hem	78	86	83	85	88	90
Sammanfattande omdöme	82	88	86	87	90	93
Nöjd Kund Index (NKI)	68	71	69	75	76	78
Svarsfrekvens %	63	55	45	52	55	54

Klagomål och anmälan om kränkande behandling

Huvudmannen tog under 2021 emot 17 anmälningar om klagomål. Av dessa hanterades tre på huvudmannanivå, det vill säga av utredare på central förvaltning och 14 överlämnades till rektor för berörd förskola.

Av stadens 33 förskolor har elva mottagit klagomål under året.

Klagomålen som överlämnades till rektor på berörd förskola handlar huvudsakligen om bristande tillsyn.

Tre av klagomålen avseende förskola hanterades på huvudmannanivå. Inget av klagomålen gällande förskola hade överlämnats från Skolinspektionen.

Genomförda aktiviteter

Tydligt pedagogiskt ledarskap:

Vid läsårsstarten 20/21 genomfördes den nya organisationen för de kommunala förskolorna med fyra områden och en rektor per område. I och med organisationsförändringen har styrkedjan i förskolan blivit tydligare. Bland annat har strukturen på rektorsmötena blivit av mer strategisk karaktär och likvärdigheten i de kommunala förskolorna har ökat.

Tydliga mål och förväntningar i förskolans olika professioner:

De nya rollerna biträdande rektor och teamledare som infördes i med den nya organisationen har implementerats. De biträdande rektorerna har fått kompetensutveckling för att få bättre förutsättningar att genomföra sitt arbete.

Systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer:

För att förbättra möjligheterna att följa upp förskolornas arbete har datainsamlingen bland annat gällande information om andelen personal med pedagogisk utbildning samt närvaro i förskolan under lov förbättrats.

För att förbättra arbetet med uppföljning av kränkingsärenden har ett digitalt system för anmälningar implementerats. Systemet ska förenkla processen och säkerställa att kränkningar utreds skyndsamt. Systemet möjliggör också för förvaltningen att följa antalet kränkingsärenden på respektive förskola.

För att få en bättre inrapportering av den faktiska närvaron under sommaren förtydligades informationen till vårdnadshavarna och ett krav på intyg från arbetsgivare eller lärosäte om att ett behov av omsorg fanns begärdes in genom stickprov. Inför jullovet efterfrågades intyg från alla som anmält ett omsorgsbehov. Syftet är att ge förskolorna bättre planeringsförutsättningar.

Kompetensutveckling genom kollegialt lärande och utveckling av undervisningen:

Inom ramen för projekt "Digitalt medarbetarskap" har alla rektorer och biträdande rektorer i förskolan genomgått en utbildning i förändringsledning. Pedagogerna i förskolan har blivit vana vid att använda Teams och har genomfört kompetensutveckling inom projektet.

Under våren fick pedagogerna utbildning i hur digitala verktyg kan stödja förskolans uppdrag att förstärka ett barns modersmål, samt hur digitala verktyg kan användas som i arbetet med att utveckla utomhuspedagogiken.

I och med införandet av lärportalen Infomentor framkom ett behov gällande rutiner för bildhantering i förskolan. Under våren arbetades rutiner fram utifrån verksamhetens behov. Under hösten fick alla pedagoger i förskolan utbildning i informations- och bildhantering utifrån GDPR.

Under våren planerades en utbildning i hur pedagogerna kan arbeta språkutvecklande i matematik och svenska med utomhuspedagogik och under läsåret 21/22 kommer fyra tillfällen att erbjudas för både kommunal och fristående förskolor. Det första tillfället är genomfört och utvärderingen visar att deltagarna är mycket nöjda och fått inspiration och kunskaper till att arbeta språkutvecklande i förskolans utomhusverksamhet.

Organisation för kvalitet:

Arbetet med att minska barngruppernas storlek har fortsatt. Statsbidrag för minskade barngrupper blev beviljat för Lottagatan, Fröet, Tellus och Thor under våren och för Tellus under hösten. Thors förskola och Gasellens förskola byggdes under sommaren om för att möjliggöra för arbetet med mindre barngrupper.

Under våren genomfördes en extra kontroll av gårdarna på samtliga kommunala förskolor med fokus på säkerhetsrisker. Ett antal felanmälningar gjordes i samband med kontrollerna och fler förbättringsförslag av mer

omfattande karaktär har dokumenterats. I samband med arbetet utarbetades två rutiner i syfte att öka kvaliteten och säkerheten för barnen:

- Rutiner för vistelse utanför förskolans gård för Solna Stads förskolor
- Tillsynsansvar och rutiner vid utevistelse för Solna Stads förskolor

Pedagogisk dokumentation:

Under våren arbetades anvisningar för pedagogisk dokumentation i verktyget "Blogg" samt anvisningar för verktyget "Portfolio" i Infomentor. Under våren pågick ett implementeringsarbete för verktygen.

En gemensam struktur för hur barnets lärande ska dokumenteras och presenteras på utvecklingssamtalet har tagits fram. Syftet är att ge vårdnadshavare med kvalitativ information om sitt barns lärande.

Säkra kompetensförsörjningen:

Utbildningen till barnskötare för medarbetare som är tillsvidareanställda men som saknar pedagogisk utbildning påbörjades under våren 2020. Utbildningen avslutades 2021 och åtta barnbiträden är nu utbildade barnskötare.

Under våren 2020 beviljades barn- och utbildningsförvaltningen medel från omställningsfonden för att ge utbildade barnskötare i förskolan möjlighet att gå ett antal kurser inom ramen för förskolläraryrket i syfte att höja kompetensen i förskolan. Under hösten har ca 20 av de 26 antagna fullföljt kursen "Rörelse, kost och hälsa i förskolan" 7,5 högskolepoäng på Uppsala universitet.

Stödjande processer för lärandet:

De kommunala förskolorna har arbetat med så kallade barnhälsoteam (BHT) under de senaste fem åren. Tidigare har specialpedagoger från central förvaltning varit en del av teamen men i och med omorganisationen har nu varje område specialpedagogisk kompetens. För att ytterligare stärka det främjande och förebyggande arbetet i förskolornas BHT har en barnpsykolog anställts. Under hösten arbetade två av förskoleområdena tillsammans med barnpsykologen för att utveckla arbetet i BHT.

Analys/bedömning

Den strukturella kvaliteten i förskolan har förbättrats på flera områden. Statistiken visar att antalet legitimerade heltidsanställda förskollärare har ökat men Solnas kommunala förskolor ligger fortfarande lägre än andra kommuner i länet samt lägre än riket. Under 2021 har fokus varit att öka andelen förskollärare och barnskötare ytterligare. Effekten av arbetet analyseras efter det att den officiella statistiken är publicerad. De kommunala förskolorna eftersträvar att ha minst en utbildad förskollärare per avdelning. Analysen visar att enskilda enheter behöver arbeta mer aktivt med att höja andelen legitimerade förskollärare. Antal barn per heltidsanställd förskollärare för kommunal regi har minskat från 23 (2019) till 20 (2020) vilket stämmer överens med att antalet legitimerade förskollärare har ökat från 23 till 26 procent från 2019 till 2020.

Antal barn per heltidsanställd i de kommunala förskolorna har sjunkit från 5,5 barn per heltidsanställd till 5,3 barn vilket ligger i nivå med övriga kommuner i Stockholms län samt med riket i övrigt. Detta är en effekt av arbetet med att minska barngruppernas storlek och ombyggnationerna på två av stadens förskolor som har möjliggjort att dela in barnen i mindre grupper under dagen. Det genomsnittliga antalet barn per barngrupp ligger kvar på samma nivå som föregående år. Värdet är likvärdigt med resterande kommuner i länet och något högre än riket.

Svarsfrekvensen på brukarundersökningen i förskola sjönk för andra året i rad och i de kommunala förskolorna var det endast 45 procent av vårdnadshavarna som svarade. Nöjd kund Index (NKI) visar på en diskrepans jämfört med det sammanfattande omdömet i brukarundersökningen och sjönk från 71 till 69 i de kommunala verksamheterna. Resultatet har dock förbättrats med 3 procentenheter sedan 2017 då strategin för att förbättra kvaliteten i förskolor infördes. Brukarundersökningen visar på generellt goda resultat för både fristående och kommunala enheter och det sammanfattande omdömet visar att 89 procent (86 procent kommunala, 93 procent fristående) är nöjda med verksamheten och kan rekommendera sitt barns förskola. Trots den pågående

pandemin har både de kommunala och fristående förskolorna bibehållit eller förbättrat sina resultat för flera av frågeområdena jämfört med 2019. En bidragande orsak till de goda resultaten för de kommunala förskolorna kan vara den omorganisation som genomförts.

Inför läsåret 20/21 infördes en ny lärportal, Infomentor, för de kommunala förskolorna i syfte att bland annat förbättra informationen till vårdnadshavare och dokumentationen kring barnens lärande. Det förändrade arbetet i lärportalen förväntas på sikt ge en ökad nöjdhet hos vårdnadshavarna gällande information och dokumentation.

I brukarundersökningen framgår att de kommunala förskolorna behöver fortsätta sitt arbete med att dokumentera barnens lärande och utveckling samt kommunicera kring den till varje vårdnadshavare. Även information generellt från förskolan till vårdnadshavare behöver förbättras. När det gäller information och kommunikation med vårdnadshavare ser verksamheten att de åtgärder som vidtagits under den pågående pandemin kan ha påverkat den dagliga kommunikationen mellan personal och vårdnadshavare negativt.

Under hösten hade 28 barnskötare i Solnas kommunala förskolor möjlighet att delta i kursen "Rörelse, kost och hälsa" en uppdragsutbildning från Uppsala universitet. Kursen är en del av förskolläraryrketprogrammet. Deltagarna har i större utsträckning initierat pedagogiska diskussioner i verksamheterna. Kursens innehåll har sammanfallit bra med utbildningen i utomhuspedagogik som erbjudits via Solna naturskola.

Utvärderingen av det första kurstillfället i utomhuspedagogik kopplat till språkutvecklande arbetssätt i svenska och matematik visar att utbildningen har gett deltagarna kunskaper och metoder som de har kunnat implementera direkt i sin vardag i verksamheten.

Förskoleområde 1 och 4 genomförde under hösten 2021 ett pilotprojekt där en barnpsykolog från den centrala barn- och elevhälsan varit kopplad till förskolornas barnhälsoteam. I samband med att projektet startade anställde de två förskoleområdena också en specialpedagog gemensamt. Kombinationen av en specialpedagog och barnpsykolog har lett till en höjd kompetens i förskolan och kollegialt lärande kring hur förskolorna kan arbeta för att ge barnen i förskolan den stöttning de behöver för att utvecklas.

Under året har försök genomförts för att få en mer träffsäker prognos på antalet barn som kommer att närvara i förskola under jul- och sommarlov i syfte att använda förskolans resurser bättre. Den första utvärderingen av arbetet visar att:

- Bättre information och påminnelser behöver gå ut till vårdnadshavare då en stor andel inte svarat vid sista datum. Vid tidigare lovfrågningar har förskolorna haft affischer uppe vilket inte fanns den här gången. Det behövs ett förberedande arbete inför att enkäten kommer och ett aktivt påminnande medan enkäten är igång.
- Se över möjligheten att ta in lovnärvaron direkt i Infomentor så att vårdnadshavare inte behöver anmäla två gånger.
- Återgå till stickprovskontroller gällande intyg från vårdnadshavare för att säkerställa resursplaneringen.

Införandet av Drafit för att anmäla kränkande behandling har visat på ett behov av en utbildning till alla pedagoger i förskolan i kränkande behandling och tillsyn.

Slutsats och förslag på åtgärder

Arbetet med att förbättra den strukturella kvaliteten i förskolan behöver fortsätta. Det är prioriterat att arbeta riktat med vissa förskolor och avdelningar där behov av förstärkning av finns. Målsättningen är minst en förskollärare per avdelning. Vidare behöver arbetet med att öka personaltätheten i syfte att minska barngruppernas storlek att fortsätta.

Arbetet för en tillgänglig förskola behöver fortsätta. Dels genom pilotprojektet med en barnpsykolog och en specialpedagog i förskolan i syfte att förbättra det främjande och förebyggande barnhälsoarbetet men också genom utbildningsinsatser till medarbetarna och stödsystem för dokumentation. Under 2022 kommer medarbetare inom förskolan att få läsa specialpedagogik i samarbete med Uppsala Universitet i syfte att stärka kompetensen kring barn i behov av särskilt stöd och tillgängligt lärande.

Under våren genomförs ytterligare kompetensutveckling i utomhuspedagogik kopplat till språkutvecklande arbetssätt i matematik och svenska i samarbete med Solna naturskola. Det finns även behov av att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet och särskilt fokus är processkvaliteten. Därför föreslås att ett stödjande verktyg, kvalitetskompassen, utvecklas där förskolorna kan skatta kvaliteten utifrån de nationella läroplansmålen och identifiera utvecklingsområden.

Trygghetsarbetet på förskolorna behöver fortsätta. Fokus under nästkommande år är utbildning till alla pedagoger i vad kränkande behandling innebär när det handlar om små barn. Även en utbildning kopplat till orosanmälningar tillsammans med socialtjänsten behöver genomföras.

Då det fortsatt är en hög andel som anmäler behov av omsorg under loven och sedan inte nyttjar platsen behöver arbetet med lovnärvaron att fortsätta. Målsättningen är att ge förskolorna bättre planeringsförutsättningar genom att anmälan om behov av omsorg och det faktiska nyttjandet överensstämmer i högre utsträckning.

Brukarundersökningen är ett viktigt verktyg för att mäta vårdnadshavarnas nöjdhet och servicekvaliteten i verksamheterna. Svarsfrekvensen i brukarundersökningen är låg och därför behövs insatser för att få fler att svara.